

CHIRURGUL TRAIAN NASTA (1882-1958) ȘI GENEALOGIA FAMILIEI SALE¹

Surgeon Traian Nasta (1882-1958) and his family genealogy

Prof. Mihai Sorin Rădulescu²

ABSTRACT

The Nasta family was initially named Derra de Moroda, and was of Macedo-Romanian origin. In the genealogical works of the Hungarian genealogist Nagy Iván and of Ioan, knight of Pușcariu, it features among the noble families of Transylvania, more precisely the region of Crișana. Some members of this family moved into the old kingdom of Romania, where they pursued exceptional careers. It is notable how many outstanding intellectuals have emerged from this family, intellectuals who at the same time were part of the Romanian aristocracy.

In Romania, three principal branches developed: that of the surgeon Traian Nasta, that of his first cousin the pneumophthisiologist Marius Nasta, and that to which belonged the actor and theatre director Dan Nasta (in fact 'Popescu-Nasta'). Traian Nasta (1882-1958) may be numbered among the brilliant surgeons of the interwar period; he was the pupil of Thoma Ionescu, the brother of Take Ionescu. It should be mentioned that Traian Nasta's wife Eugenia, née Lămotescu, the scion of a Wallachian boyar family, was the niece of Maria Ionescu-Lămotescu, the wife of the surgeon Thoma Ionescu. Rumour – very probably true – had it that Eugenia Nasta was the lover of the Patriarch Miron Cristea...

Traian and Eugenia Nasta had two daughters, Sonia (with descendants) and Anne-Marie, both of whom married within the Bucharest aristocracy. Traian Nasta left a considerable legacy in the disciplines that he served. He was interested in various branches of surgery, but is regarded in particular as the founder of ear, nose, and throat surgery in Romania. He was the organizer of the Polizu hospital in Bucharest, after which he went on to run the surgical section of the Emergency Hospital. A venerable figure of the old regime, Traian Nasta died in 1958.

The annexes contain Traian Nasta's file of the C.N.S.A.S. records.

Keywords: The noble family Derra de Moroda, Lamotescu boyard family, Mareș boyard family, surgery, ENT surgery, doctor Marius Nasta, director, actor and art collector Dan Nasta, patriarch Miron Cristea

În primul rând să facem distincția între cei doi iluștri medici contemporani care purtau același nume de familie, Traian Nasta și Marius Nasta, primul născut în anul 1882, cel de-al doilea în 1890. Nu mă voi ocupa în cele ce urmează de ascendența lui Marius Nasta³, una dintre personalitățile de prim rang ale fiziologiei românești al cărui nume este purtat în zilele noastre de un cunoscut spital bucureștean, ci de genealogia familiei chirurgului Traian Nasta, una dintre figurile fondatoare ale chirurgiei românești din perioada interbelică, în special a chirurgiei O.R.L., dar nu numai.

¹Comunicare științifică ce va fi susținută în cadrul Societății de Istoria Medicinii din București.

²Prof. Univ. Dr. la Facultatea de Istorie a Universității din București.

³Am făcut-o într-un articol publicat în revista „Viața Medicală”, anul XIV, nr.4 (630), 25 ianuarie 2002, p.5; republicat în vol. meu *Cu gândul la lumea de altădată*, București, Editura Albatros, 2005, pp.259 – 262.

Numele „Nasta” a rămas până în zilele noastre un simbol al intelectualului de bună calitate, această conotație foarte pozitivă datorându-li-se latinistului Mihai Nasta, fiul fiziologului, fost profesor la Facultatea de Limbi Clasice a Universității din București, și vărului său, regizorul și actorul Dan Nasta⁴. Soția profesorului Mihai Nasta, Margareta născută Stoianovici⁵, dintr-o familie boierită în Moldova,

⁴Despre întregul context, vezi Mihai Sorin Rădulescu, *Despre aristocrația românească în timpul regimului comunist*, în vol. *Miturile comunismului românesc*, vol. îngrijit de Lucian Boia, București, Editura Nemira, 1998, pp.336 – 356.

⁵A cărei mamă provenea dintr-o familie nobilă belgiană stabilită la un moment dat în România, mai exact în principatul Moldovei – familia Burbure de Wesenbeek. Wesenbeek este și astăzi un sat din periferia Bruxelles-ului unde actualii purtători ai numelui Burbure de Wesenbeek (descendenți și din familiile Rosetti – de la Botoșani – și Boerescu) posedă castelul familiei. Această ascendență nobilă belgiană a soției sale a făcut ca profesorul Mihai Nasta să se stabilească definitiv, împreună cu familia sa, la Bruxelles. Fiul său, Marius, de profesie avocat, botezat cu prenumele bunicii lui patern, savantul fiziolog, trăiește în Anglia.

în epoca regulamentară, și dumneaiei eminentă profesoară de latină în București, autoare de manuale (după care a învățat și autorul acestor rânduri), a adăugat în un plus de notorietate numelui familiei. Regretatul Dan Nasta – care a jucat în numeroase filme, mai ales în roluri secundare, dar pe care le interpreta memorabil – a făcut în ultimii ani ai vieții un gest de mare generozitate donându-și statului colecția de obiecte de artă – mai ales medievală și populară –, cu scopul de a împodobi cu ele interioarele Palatului brâncovenesc de la Mogoșoaia.

Mă leagă amintiri personale de diferiți membri ai familiei Nasta și nu ascund faptul că am ales acest subiect și pentru că îmi evocă unele persoane cunoscute. Fratele actorului Dan Nasta, dl Mircea Nasta⁶, este un personaj monden care putea fi întâlnit în diferite saloane bucureștene și în vremea regimului comunist. Un alt descendent al familiei Nasta cu care mi-am „încrucșat” drumul, a fost regretatul medic Tudor Spandonide, pe-atunci octogenar, nepot de soră al profesorului Marius Nasta. Medic cercetător, cu lucrări în domeniul endocrinologiei, colaborator al academicianului Ștefan Milcu, cu Tudor Spandonide am purtat utile conversații istorico-genealogice și tot domniei sale i-am fost, la un moment dat, pacient. Deși era bucureștean get-beget, după Decembrie 1989 a primit cetățenia elenă, în virtutea originii familiei sale paterne.

În anii apăsători ai comunismului am cunoscut și frecventat – cu puternică simpatie istoriografic-genealogică și umană – familia Georges și Anne Marie Miclescu, fiica chirurgului Traian Nasta, care locuia pe str. Romulus nr. 21, în camerele din spate ale mării case care aparținuse lui Traian Nasta. Comandorul de aviație Georges Miclescu, fiul omului politic conservator Ion G. Miclescu și al

Alinei născută Cantacuzino – soră cu profesorul savant Ion Cantacuzino – mai fusese căsătorit, prima dată, cu Magda Țaicu (sau cum își ortografa numele: „Tzaicu”), fiica medicului Alexandru Tzaicu de la Iași și a soției sale născută Cantacuzino – Feodossieff (de fapt Feodossieff). Ca urmare a unui șantaj al Securității, Magda Țaicu s-a sinucis. Ulterior, Georges Miclescu s-a recăsătorit cu Anne Marie Nasta, fiica profesorului Traian Nasta și a soției sale Eugenia născută Lămotescu. Regretatul domn Miclescu provenea din ramura Micleștilor de la Călinești (jud. Botoșani), ctitori de biserică și de conac în această localitate. Din această ramură a numeroșilor și vechilor Miclești – originari din ținutul Vaslui – proveniseră doi mitropoliți ai Moldovei, Sofronie și Calinic Miclescu, cel de-al doilea, după cum se știe, întâiul mitropolit – primat al României⁷.

Casa Prof. Dr. Traian Nasta, str. Romulus, București, apr. 2001 (Foto Mihai Sorin Rădulescu)

Marea sufragerie din casa de pe strada Romulus, în care mobile vechi, stil, erau aglomerate într-o anumită neorânduială, avea ceva din decorul *Mariilor speranțe*. Încăperea era dominată de portretul Eugeniei (Jeni) Nasta născută Lămotescu, mama doamnei Miclescu, cea despre care se spunea – o afirma chiar fiica ei, era așadar o chestiune de maximă verosimilitate – că fusese iubita Patriarhului Miron Cristea. Domnișoarele – sau doamnele – Lămotescu avuseseră, câteva dintre ele, un mare succes masculin. Raluca Lămotescu, evocată în memoriile academicianului chimist Dan Rădulescu, căsătorită ulterior cu un nobil francez pe nume de Laroque, a fost eroina unei iubiri cu Mihail Kogălniceanu⁸, din care a rezultat o fiică, Maria, căsătorită, la rândul ei, de două ori: prima dată cu Ioan Lec-

⁶Ramura aceasta se numea de fapt „Popescu-Nasta”, însă a renunțat la numele patriliniar „Popescu”, în favoarea celui de „Nasta”, un derivat, desigur, al prenumelui „Anastasia”. Dl. Mircea Nasta – pe care l-am cunoscut la prietenul său, regretatul Radu Beldiman – a exercitat profesia de tehnoredactor la o editură bucureșteană. Fii de general, Dan și Mircea Nasta erau și nepoți de vară primară ai Adinei Olmazu, principesa Woroniecka, căsătorită prima dată cu marele om politic Take Ionescu. Pe baza acestei rudenii, familia Mircea Nasta a revendicat și a obținut frumoasa casă a lui Take Ionescu de pe strada care îi poartă azi numele, fostă str. Nikos Beloiannis, fostă str. Atena, fostă str. Cătuului (pe vremea lui Take Ionescu), precum și vila lui Take Ionescu de la Sinaia.

Este vorba așadar de un cerc care pare a avea la ambele capete familia Nasta: pe de-o parte nepoții Nasta ai celei de-a doua soții a lui Take Ionescu, pe de alta Thoma Ionescu, fratele lui Take Ionescu și rudele sale prin alianță, Lămotescu – Nasta. Să fie această situație genealogică legată de obârșia familiei Nasta – aromânească și de la NV de Carpați –, precum și de faptul că au devenit cetățeni ai Vechiului Regat înaintea Primului Război Mondial?

⁷Despre familia Miclescu, vezi Sandu Miclescu, Mihai Sorin Rădulescu, *Micleștii*, în revista „Historia”, anul VII, nr. 67, București, iulie 2007, pp. 18-24.

⁸Mihai Sorin Rădulescu, *Elita liberală românească 1866-1900*, București, Editura All, 1998, p. 83.

ca – din familia boierească Lecca, din județul Bacău⁹ – și a doua oară cu Atanase Eliad, din familia Eliad¹⁰ care avea frumoasa casă de pe str. Mircea Vodă (astăzi Centrul cultural al sectorului 3). Copiii s-au născut din amândouă mariajele – cu urmași Lecca, în Franța și Eliade, în România și Germania. Margareta Lecca, nepoată de fiică – *de la main gauche* – a lui Mihail Kogălniceanu, a devenit cea de-a doua soție a marelui inventator Henri Coandă.

Lămoteștii au avut o istorie interesantă și ea trebuie probabil legată și de obârșia lor legendară – epitetul potrivit ar fi mai degrabă „plăsmuită“. Un roman al lui Alexandru Dumas, *Le Collier de la Reine*, evoca povestea unei nobile franceze din veacul al XVIII-lea, contesa de la Motte – Valois¹¹, descendentă pe linie nelegitimă – se spunea – a regelui Franței Henric al II-lea. Doamna Miculescu născută Nasta îmi vorbea, cu toată seriozitatea, de descendența familiei Lămotescu din nobilii francezi de La Motte, ceea ce a făcut de altfel obiectul și al unei polemici istoriografice, la începutul secolului XX¹². O simplă asemănare fonetică s-a transformat în fantezie genealogică, cu trimitere la sireaua regilor Franței. Povestea a fost mai mult sau mai puțin luată în serios în epocă, mai ales pentru că domnișoarele Lămotescu erau și frumoase, aveau și zestre, erau și înrudite cu o seamă de familii boierești din Țara Românească. Căsătoriile franco-române din încrângătura Lămoteștilor ar putea indica faptul că unii au luat în serios chestiunea, deși e de departe o pură ficțiune.

Este plin de semnificație însă faptul că Traian Nasta a fost căsătorit cu Eugenia Lămotescu, nepoată a Mariei Lămotescu, soția marelui chirurg Thoma Ionescu, fratele lui Take Ionescu¹³. Traian Nasta și-a

început cariera de chirurg în București sub auspiciile lui Thoma Ionescu. De asemenea, între ei exista și un paralelism genealogic, în sensul că amândoi aveau o origine de la nord de Carpați, cu ascendenți care trecuseră din Transilvania în Vechiul Regat înainte de Marea Unire. Bunicul matern al lui Thoma Ionescu fusese ofițer în armata austro-ungară. Traian Nasta descindea, pe linie paternă, dintr-o familie nobilă românească¹⁴ de obârșie macedo-română care trăise cândva la Pesta¹⁵.

Maria Thoma Ionescu a publicat în anul 1924, la Paris, un album despre arta românească. Trăia pe picior mare, locuind într-un castel – Pessonville –, în capitala Franței. Casa Lămotescu (fostă Haralamb) mai există și astăzi în București, la începutul Căii Dorobanților, vis-à-vis – oarecum în diagonală – față de Casa Assan (restaurantul Academiei). Pe grilajul porții pot fi descifrate inițialele „N.L.“, ale lui Nicolae Lămotescu, tatăl surorilor Maria Thoma Ionescu și Ecaterina, devenită soția lui Henri Catargi și mama pictorului Henri H. Catargi¹⁶. Nu departe se află și frumoasa casă a lui Take Ionescu, pe strada care astăzi îi poartă numele, fostă str. Nikos Beloiannis, fostă str. Atena, fostă str. Cătunului...

Casa Haralamb-Lamotescu, Calea Dorobanților nr. 2, București, iunie 2010 (Foto Mihai Sorin Rădulescu)

⁹Despre această familie boierească, vezi Mihai Sorin Rădulescu, *In căutarea unor istorii uitate*, București, Editura Vreamea, 2011, cap. *Familia Lecca din Moldova și avatarurile ei peste timp*, pp. 132-138. Despre aceste legături de rudenie, vezi, de asemenea, idem, *Elita liberală românească 1866-1900*, pp. 87-88.

¹⁰Din această familie provenea bunica paternă a istoricului român – parizian Petre Ș. Năsturel (1923-2012).

¹¹Alexandre Dumas, *Le Collier de la reine*, édition présentée, établie et annotée par Sylvie Thorel-Cailleteau, Professeur à l'Université de Lille III, Paris, Editions Gallimard, 2002, p. 960 sq.

¹²Protagonistii polemicii au fost Ștefan D. Grecianu și Mihail I. Toncescu. Mihail I. Toncescu a publicat în anul 1905, la București, o broșură intitulată *Genealogia familiei Lămotescu*. Eruditul genealogist Ștefan D. Grecianu i-a răspuns cu articolul *Familia Lămotescu*, București, Minerva, 1906 (extras din ziarul „Conservatorul“, 22 aprilie 1906).

¹³Mihai Sorin Rădulescu, art. *Contribuții la genealogia familiei lui Take Ionescu*, în vol. *Conservatorismul românesc. Origini, evoluții, perspective*, culegere de studii editată de Liviu Brătescu & Mihai Chiper, Iași, Editura PIM, 2008, pp. 40-47 (a apărut și în revista „Historia“, an VIII, nr. 77, București, mai 2008, pp. 55-60).

¹⁴Despre nobilimea românească din Ardeal și regiunile învecinate, vezi recenzia mea *Explorări transilvane*, în „Arhiva Genealogică“, serie nouă, Iași, nr. 1-2/1994, pp. 333-336.

¹⁵O menționează și istoricul vienez Max Demeter Peyfuss, în teza sa de doctorat *Chestiunea aromânească*, traducere de Nicolae Șerban Tanașoca (sub numele de „Derra de Moroda“).

¹⁶Despre contextul epocii vezi Mihai Sorin Rădulescu, *Considérations sur l'élite historique roumaine pendant la période d'entre-deux-guerres*, în „Études danubiennes“, t. XI, nr. 1, Strasbourg, 1995, pp. 97-106.

O variantă extinsă a acestui articol: Mihai Sorin Rădulescu, *Die „überlebte“ Elite: Rumänische Aristokratie in der Zwischenkriegszeit* (acesta este titlul dat de îngrijitorii volumului, titlul dat de mine fiind: *Über die rumänische Aristokratie in der Zwischenkriegszeit*), în vol. *Eliten in Südosteuropa. Rolle, Kontinuitäten, Brüche in Geschichte und Gegenwart*, vol. editat de Wolfgang Höpken și Holm Sundhausen, Südosteuropa – Gesellschaft, München, 1998 (Südosteuropa – Jahrbuch, 29. Band), pp. 189-214.

Diplomatul Henri Catargi – nepot de fiu al marelui boier moldovean Ștefan Catargi(u), membru al căimăcămiei de trei a Moldovei care a precedat domnia lui Al.I.Cuza și aspirant la domnia Moldovei – a fost mareșal al Palatului în vremea Primului Război Mondial și ulterior ministru plenipotențiar la Bruxelles. Un unchi al lui Henri Catargi – frate cu tatăl său – a fost diplomatul Nicolae Callimachi – Catargi, fost ministru al Afacerilor Străine.

Nicolae Lămotescu – fiul paharnicului Constantin Lămotescu (+ 1848) și al soției sale Catinca născută Butculescu (1812-1889)¹⁷ – a fost căsătorit cu Elena născută Iovipale, dintr-o familie de boieri și negustori din Râmnicu Vâlcei. Acolo au și ctitorit o biserică, astăzi în cimitirul orașului, în care pot fi admirați într-un bine păstrat tablou votiv. Frații Iovipale ctitoriseră la jumătatea veacului XVIII vestita mănăstire de la Frăsinei (Vâlcea), acolo unde se respectă severele reguli monastice de la Muntele Athos.

Pe linia paternă, bărbătească, Lămoteștii **nu** se trăgeau cu siguranță din regii Franței... Numele provine de la satul Gălbinași-Lămotești de la sud de București, astăzi în județul Călărași, sat înglobat în comuna Orăști. De observat faptul că Orăștii sunt și leagănul unei alte vechi familii boierești ilfovene, cea din care provenea arhitectul Alexandru Orăscu¹⁸, autorul proiectului clădirii Universității din București. Boierii Orăști – sau Orești, cum obișnuiau să-și scrie numele în secolele XIX-XX – s-au și încuscrit cu Lămoteștii, astfel că urmașii Lămotești din veacurile amintite aveau o strămoașă din neamul Orăștilor¹⁹.

Toponimul „Lămotești” provine, foarte probabil, de la un arhaic prenume bărbătesc, „Lumotă”, ceea ce explică de ce mai există un sat Lămotești în județul Vrancea. Spița sigură a Lămoteștilor – pe linie masculină – poate fi cunoscută până la popa Radu din Lămotești, din prima jumătate a veacului al XVIII-lea. Neptolul său de fiu, clucerul Alexandru Lămotescu, a ctitorit biserică din satul al cărui nume îl purta. O legătură de rudenie apropiată îi lega pe Lămotești de istoricul Nicolae Bălcescu, a

cărui mamă, Zinca Bălcescu, era nepoată de soră (născută Stoian Pavel, cu mamă născută Băbeanu), a strămoașei tuturor Lămoteștilor din secolele XIX – XX²⁰. Cu alte cuvinte, Lămoteștii erau veri de-al doilea cu Nicolae Bălcescu. Două biserici din București au fost ctitorite de un strămoș al Lămoteștilor, pe linie feminină: logofătul de taină Mihai Băbeanu, călugărit sub numele de Misail²¹. Am numit bisericile Icoanei și Hagiului – de lângă Hala Traian –, care însă din păcate nu mai păstrează aspectul original, din vremea ctitorului lor din veacul XVIII. În biserică Icoanei poate fi admirat vechiul tablou votiv cu boierii Băbeni – strămoși pe linie feminină ai Lămoteștilor și ai lui Nicolae Bălcescu –, iar în biserică Hagiului poate fi admirat un portret votiv recent al lui Mihai Băbeanu.

Patriarhul Miron Cristea,
membru al Regente

Legenda – absolut fantezistă – legată de regii Franței a făcut însă carieră și de ea ar putea să nu fie străină relația Eugeniei (Jeny) Nasta (născută Lămotescu) cu patriarhul Miron Cristea... De asemenea, printr-un bizar transfer peste mări și țări, să amintim de faptul că Maurice Druon, secretar perpetuu al Academiei Franceze, autorul faimosului roman *Regii blestemați*, era nepotul de frate al scriitorului Joseph Kessel, amândoi implicați în mișcarea de Rezistență din vremea celui de-al doilea război mondial. Joseph Kessel a fost căsătorit în anii '20 cu o descendentă a familiei Polizu – Micșunești. Pe de altă parte Sonia Nasta, fiica cea mare a chirurgului Traian Nasta și a soției sale Eugenia născută Lămotescu, a fost căsătorită cu Radu Polizu – Mic-

¹⁷Mihai Sorin Rădulescu, *Despre genealogia Anei Aman*, în „Studii și Cercetări de Istoria Artei”, seria Artă plastică, serie nouă, tom 3 (47), 2013, p.164.

¹⁸Străbunicul cunoscutului comentator politic de la Radio Europa liberă, inginerul și cercetătorul istoric Șerban Orescu.

¹⁹Despre genealogia Orăștilor și înrudirile lor, vezi comunicările susținute în cadrul Comisiei de Heraldică, Genealogie și Sigilografie de pe lângă Institutul de Istorie „N. Iorga”, de către regretații inginer Șerban Orescu și avocat Alexandru V.Perietzianu – Buzău (fiind stabilit în Germania, Șerban Orescu le-a contopit într-o broșură având ca autori pe amândoi, dar din păcate este vorba de o tipăritură cvasi-intruvabilă).

²⁰Cornelia Bodea, Paul Cernovodeanu, „Materiale noi pentru biografia lui Nicolae Bălcescu (II)”, în revista „Studii”, 16, nr. 2, 1963.

²¹Oliver Velescu, *Mihai Băbeanu, logofătul de taină*, în „București. Materiale de Istorie și Muzeografie”, XVII, f.a., pp. 485-505.

șunești²², rudă apropiată a primei soții a lui Joseph Kessel. Ideile și oamenii circulă, fără îndoială...

Familia Traian Nasta posedă vie, conac și moșie la Vadu Săpat, un sat de la nord de Mizil, în Subcarpații vechiului județ Saac (sau Săcuieni), județ desființat în vremea domniei lui Gheorghe Bibescu. Moșia de la Vadu Săpat provenea de la soacra profesorului, Maria Lămotescu născută Mareș, așadar de la familia de mici boieri Mareș²³ care ctitoriseră și biserica – încă existentă în stare bună – de la Fefelei²⁴, astăzi sat în cadrul orașului Mizil. După cum se vede pe Internet, biserica de la Vadu Săpat, și ea ctitorie a familiei Mareș, mai exact a șetrăresei Zoița Mareș, strămoașă în linie directă a doamnei Traian Nasta, este azi într-o stare de întristătoare ruină. Făcând acum doi ani o vizită de cercetare istorică la Mizil, am constatat că există un microbuz care mergea de la Mizil la Vadu Săpat, dar din cauza oboselii acumulate am amânat pe altădată călătoria în satul despre care dna Anne Marie Miclescu, fiica cea mică a chirurgului, îmi vorbea adesea cu multă plăcere.

Chirurgul Traian Nasta a avut, așadar, două fiice: Sonia a devenit mai întâi soția lui Alexandru (zis Bică) Sutzu, fiul profesorului doctor Alexandru Sutzu și nepot de fiu al întâiului profesor Alexandru Sutzu, unul dintre întemeietorii psihiatriei din România²⁵. Din păcate, amintirea acestuia din urmă este umbrită de faptul că în sanatoriul său – *Caritatea* – din București, aflat pe strada Plantelor, a încetat din viață Mihai Eminescu. În jurul morții acestuia s-au dezvoltat teorii conspiraționiste care deși nu prezintă dovezi de netăgăduit, sunt însă de natură să arunce o lumină negativă asupra profesorului Sutzu, conducătorul acelei instituții. Acesta – dacă se țesuse o conspirație contra lui Eminescu –, nu avea cum să nu știe de ea.

Pe prințul Sutzu, nepotul de fiu al psihiatrului, pe-atunci octogenar, l-am cunoscut și eu spre sfâr-

șitul anilor '80. Locuia pe Intrarea Armașului, la parterul unui bloc vechi, în apropiere de casa în care locuise Octavian Goga. Am încercat să aflu cât mai multe de la dumnealui, mai ales despre istoria și genealogia familiei domnitoare Sutzu, cu atât mai mult cu cât era singurul reprezentant masculin rămas în București, al acestui neam. Divorțase de mult de Sonia Nasta și ulterior se recăsătorise.

Sonia Nasta fusese căsătorită prima dată cu Nicolae Duca, și el urmaș direct al psihiatrului Alexandru Sutzu sr., mai exact nepot de fiică al acestuia. Nu era din aceeași familie cu liberalul I.G. Duca, ci dintr-o altă familie cu acest patronim, tot o familie bogată și elevată cultural, originară din Galați și, datorită obârșiei sale grecești, avea cognomenul „Sechiar”²⁶. Doi soți ai Soniei Nasta – i-am numit pe Nicolae Duca și pe Alexandru Sutzu – erau, așadar, veri primari. Nicolae Duca – stabilit în Argentina după instaurarea la București a regimului comunist – a mai fost căsătorit cu Ioana Celebidachi (după cum își ortografa numele), născută Procopie Dumitrescu, ulterior soția marelui dirijor Sergiu Celibidache. Inteligentă, frumoasă și bogată, nu e de mirare că regretata Ioana Celebidachi – care ambiționa o creație de pictoriță – a avut așadar companioni de viață din elita românească.

Din căsătoria Soniei Nasta cu Radu Polizu – Micșunești²⁷ s-a născut o fiică, Siana, devenită medic, încetată din viață în București, într-un incendiu izbucnit de la propria țigară. A avut un fiu, care este arhitect. Fiica mezină a cuplului Traian Nasta, Anne Marie, a avut mai întâi de soț pe Boris Biazzi – Mavro, descendent dintr-o veche și interesantă familie grecească din Basarabia²⁸. L-a avut ca naș de căsătorie – lucru de care era foarte mândră ! – pe politicianul Armand Călinescu, pe-atunci prim-ministru. Se poate așadar aprecia că anglofilia a fost distribuită în toate ramurile familiei Nasta. Poate că la unii membri ai familiei rămăsese ceva și din amintirea Imperiului habsburgic în care trăiseră de generații. Traian Nasta a mers la specializare la Viena în 1921, așadar imediat după încheierea Primului Război Mondial. Fiica sa Anne Marie nu părea însă să mai conserve nimic din amintirea K.u.K., iar mentalitățile și opiniile sale mi se păreau tipice pentru clasa boierească din România care a supraviețuit atât de pregnant și în

²²Familia Polizu-Micșunești a cărei origine trebuie căutată la Arghirocastro, avea următorul blazon: „Scut sfertuit, I-ul [cartier] de azur cu un turn de aur, cu rosturile dintre cărămizi negre; al II-lea, verde cu trei spade de aur puse în pal, cu vârful în jos, îndreptate spre o semilună de argint, plasată în terasă; al III-lea, verde, cu o cruce latină, de argint, în pal, surmontând o altă semilună, de același metal, în terasă; al IV-lea, azur, cu leul de aur. Coroană de boier” și nota nr. 861 (Dan Cernovodeanu, *Evoluția armelor Țărilor Române de la apariția lor și până în zilele noastre (sec. XIII-XX)*, Traducere din limba franceză: Livia Sîrbu, Brăila, Muzeul Brăilei – Editura Istros, 2005, p. 296”.

²³Mihai Sorin Rădulescu, *În jurul genealogiei lui Barbu Brezianu (II)*, în „Studii și Cercetări de Istoria Artei”, Artă plastică, serie nouă, tomul 5 (49), 2015, pp. 154-156.

²⁴Despre cel mai ilustru fiu al Fefeleiului și înrudirile sale, inclusiv cu familia Mareș, vezi Mihai Sorin Rădulescu, *Grigore Tocilescu – ascendenții și familia*, în „Istros”, XX, Brăila, 2014, pp. 809-876.

²⁵Alexandru Sutzu, *Alienatul în fața societății și a științei*, ediția a II-a, îngrijită de Valentin Veron – Toma, București, Editura Academiei Române, 2009, pp.7-96.

²⁶Informație de la regretatul genealogist avocatul Alexandru V. Perietzianu-Buzău (1911-1995), a cărui soție, Eliza născută Duca (cea de-a doua sa soție), fusese sora lui Nicolae Duca. Eliza și Nicolae Duca erau copiii lui Alexandru N. Duca și ai Mariei Al. Sutzu.

²⁷Despre Sonia și Anne Marie Nasta, precum și despre Radu Polizu-Micșunești, vezi și documentul 1), de mai jos.

²⁸Gheorghe G. Bezviconi, *Boierimea Moldovei dintre Prut și Nistru*, vol. II, București, 1943, pp. 195-197.

perioada interbelică și chiar și după încheierea celui de-al doilea război mondial.

După divorțul de Boris Biazzi-Mavro, Anne Marie Nasta s-a recăsătorit cu comandorul de aviație George Miclescu, la care m-am referit mai sus. Sub comunism au dus în București o viață de privațiuni și de tristețe, cu gândul la vechea lor lume care dispăruse, din păcate, de pe scena politică și socială.

Chirurgul Traian Nasta provenea dintr-o ramură a familiei Nasta care se stabilise în capitala Olteniei. Din fericire, în 1991 am descoperit o mențiune documentară a tatălui său în Arhiva Marelui Orient al Franței. Acesta a făcut parte la un moment dat din loja „Steaua lui Sever“ de la Turnu Severin, ceea ce nu e de mirare având în vedere că pe-atunci, în ultimele decenii ale secolului XIX și în primele decenii ale celui următor, apartenența la francmasonerie era privită ca un atu prestigios și ca un scop la care cei mai buni membri ai societății puteau și trebuiau să aspire. „Nasta Mihail“ era născut în 5 iulie 1850 la Cluj, locuia la Craiova și a fost inițiat în 13 decembrie 1884 în loja „Steaua lui Sever“. Ulterior a devenit companion la 9 aprilie 1885 în aceeași lojă și „maestru“, la 4 iulie 1885²⁹. Mihail Nasta a avut un frate, Alexandru, care a ajuns general în armata română. Mama lui Traian Nasta era de origine germană, de la Timișoara.

Am făcut cercetări pe urmele lui Traian Nasta în arhiva Facultății de Medicină din București – depusă la Arhivele Naționale – și am găsit numeroase urme ale activității sale. Las prezentarea lor pentru

²⁹Mihai Sorin Rădulescu, *Francmasoneria română în secolul al XIX-lea*, București, Editura Nestor, 2015, p. 96.

alt prilej, pentru a nu ocupa acum prea mult spațiu tipografic. De asemenea, un alt articol ar putea fi consacrat arborelui genealogic al familiei Nasta, mai ales că ramura Popescu – Nasta – Liviu Nasta și fiica sa Pussy, căsătorită cu istoricul William Deakin de la Oxford – a avut misterioase contacte cu serviciile de informații anglo-americane și cu însuși Winston Churchill³⁰.

În anexe redau documentele privindu-l pe Traian Nasta din arhivele C.N.S.A.S. Este vorba de un singur dosar, subțire, cu puține pagini. Să fi fost curățat de unele documente nedorite? Nu avem de unde ști. Chiar și-așa, dosarul său mi s-a părut o contribuție documentară demnă de a nu fi neglijată.

Mulțumiri

Prof. Dr. Nicolae Marcu, președintele Societății de Istoria Medicinii și Farmaciei;

Regretatei doamne Anne Marie Miclescu (n. Nasta) și soțului său, comandorul de aviație George Miclescu, amândoi încetați din viață;

Prof. Dr. Mihai Nasta (Bruxelles), fiul profesorului medic Marius Nasta, și soției sale dna prof. Margareta Nasta (n. Stoianovici);

Fraților Dan Nasta – regizor, actor și colecționar, încetat din viață – și Mircea Nasta.

³⁰Dennis Deletant, *Condemned But Not Forgotten: The Fate Of Pro-British Activists In Romania, 1945-1964*, în vol. *Istoria: utopia, amintire și proiect de viitor. Studii de istorie oferite Profesorului Andrei Pippidi la împlinirea a 65 de ani*, editori Radu G.Păun, Ovidiu Cristea, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza“, 2013, pp. 467- 468.

ANEXE

DOCUMENTE DIN ARHIVA CNSAS (consultate de mine la 25 aprilie 2018)

Arhiva CNSAS, fondul I (informativ), dos. *Traian Nasta*, nr.I 410559, f.1 (dactilografiat):

“MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
DIRECȚIA VII-a
nr. 723 / 00137496
... 25 MART. 1960

Către:

OBIECTUL: - M.A.I. SERVICIUL “C” –

Investigații asupra numitului

NASTA TRAIAN, cerute de dos., cu nr. 0044436 / 1449 din 18.II.1960. –

STRICT SECRET
S.C. 39M
nr.ex.1

SURSE OFICIALE

La D.E.P. figurează numitul NASTA TRAJANU și nu TRAIAN, fiul lui Mihail și Iosephina, născut la 28.I.1882 în Craiova, profesor universitar, medic, cu ultimul domiciliu în Buc., str.Romulus nr.9, Secția 5-a Miliție, Raionul 23 August.

Susnumitul este decedat și a fost înmormântat în baza actului de deces nr. 704 din 1958 eliberat de Sfatul Popular al Raionului 1 Mai. –

PERSOANE DE ÎNCREDERE

Persoanele NG și TM ne relatează că NASTA TRAJANU, a domiciliat la adresa de mai sus până în anul 1958 când a decedat. –

POLIZU RADU MICȘUNEȘTI [*sic*] ginere fiul lui Mihail și Anica, născut la 1.IX.1892 în București, fost avocat, în prezent pensionar, însă continuă să lucreze ca funcționar la Coop. Gutemberg.

POLIZU SONIA, fiica lui Trajan și Eugenia, născută la 21.IV.1911 în Buc., fără ocupație. –

MICLESCU ANA MARICA (MARY) [*sic*], fiica lui Trajan și Eugenia, născută la 31.X.1915 în Buc., fără ocupație, căsătorită cu MICLESCU GHEORGHE, fiul lui Ion și Alexandrina, născut la 14.IV.1903 în Buc., fost avocat, în prezent fără ocupație, toți domiciliază în str.Romulus nr. 9. –

ȘEFUL DIRECȚIEI VII-A
COLONEL,
[semnat]
[semnat deasupra] I.Petrof

Șeful serviciului
Cpt.
[inițială] Croitoru

Ibidem, f.3:
[dactilografiat]

“C.3 / 7097
III

R E F E R A T

Privind pe numitul NASTA TRAIAN, medic, fost proprietar de imobil, care a fost naționalizat, domiciliază în București, str.Romulus nr.9, Raionul 23 August

Numitul NASTA TRAIAN, este născut la 28 Ianuarie 1882, fiul lui Mihail și Iosefina, *în prezent este pensionar*.

Din investigațiile efectuate prin Organele M.S.S. și Miliție, au rezultat următoarele:

Susnumitul a posedat ca avere un imobil în Bd.Domniței, compus din 6 apart. pe care le-a vândut în anul 1943. –

A mai posedat 10 ha vie și 2 imobile în comuna Vadul-Săpat, care au fost naționalizate. –

Până în anul 1948 a funcționat ca profesor doctor chirurg la Spitalul Floreasca (în prezent I.C.Frimu), când a fost pensionat, iar în prezent este chemat uneori la acest spital să facă operație. –

Actualmente deține cabinet medical propriu, și posedă ca avere un imobil cu 2 apart. și un garaj în București, str.Romulus nr. 9. În trecut a fost membru P.N.L. - [f.5: P.N.L. – Gheorghe Brătianu]

Cpt.de Securitate
Ținteșeanu Ioan
[semnat:] Ținteșan Ioan
7 Iulie 1953”

Ibidem, f.10: [în manuscris]
Internă nr.2014,
1957 luna XII, ziua 20
Tovarășe Președinte,

Inregistrată la Min.Af.

Subsemnata *Ionescu T. Elena*, domiciliată în București, str.Chiristigii nr. 26, raion 23 August, salariată a Băncii de Stat, declară că tov. doctor *Traian Nasta*, doctor la Spitalul Ilie Pintilie (fost Floreasca) cu domiciliul în str. *Hristo Botev*, pe vremuri a avut o activitate politică legionară, era doctor la Spitalul Polizu, și-a

refuzat să opereze o bolnavă, spunând că operația pe care ar face-o el nu pot fi banii îndeajuns ca să-l satisfacă și să poată renunța la întâlnirea pe care o are cu Hitler [*sic*], unde trebuie să se ducă, cu avionul, toate acestea s-au întâmplat în 1941 – 42.

Trăiască R.P.R.
Ionescu T.Elena

Tov. Președinte al Sfatului Popular al raionului Tudor Vladimirescu”

Ibidem, f.13 [olograf de dr.Traian Nasta]

“Inregistrată la Marele Stat Major

Secția I-a

INTRARE 3.I.944

No. 357259

[Rezoluție:] 3.1.44

B 7 se scutește de
concentrare

p. la 31. 3. 44

Domnule General

Subsemnatul, proprietar de vie și moșie în com. Vadu Săpat Jud.Prahova, vă rog să binevoiți a aproba scutirea de concentrare a soldatului Darie Alexandru ctg. G 30, din Regimentul 5 Artilerie călăreață, deoarece el este îngrijitorul viei, administrator al proprietății mele agricole.

Rog binevoiți a primi asigurarea înaltei mele stime

Prof.Dr.T.Nasta

B^d Domniței 41

D^{sale}

Domnului Șef al Marelui Stat Major”.

Ibidem, f.14 [dactilografiat:]

“ROMANIA

[Stema]

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

[Amprentă de ștampilă:]

14 NOEM. 1946

PREFECTURA POLIȚIEI CAPITALEI

DIRECȚIUNEA POLIȚIEI DE SIGURANȚĂ

[De mână:] Aprob

CONFIDENȚIAL

Colonel Magistrat

[semnat]

Nr.3335

12. Noembrie 1946

Către

PARCHETUL CURȚII MARȚIALE

Avem onoare a vă ruga să binevoiți a încuviința efectuarea unei percheziții domiciliare la locuința numitului Prof. NASTA din București, Str. Romulus Nr. 9, unde suntem informați că s-ar afla material ce interesează ordinea și siguranța Statului.

DIRECTORUL POLIȚIEI DE SIGURANȚĂ

[semnătură indesc.]

ȘEFUL SERVICIULUI

[semnat:] Ant. Daim...
[lecțiune foarte incertă”

Ibidem, f.15 [scris de mână:]

„PROCES – VERBAL

Astăzi 18 Noembrie una mie nouă sute patruzeci și șase ora 18 Noi Gheorghe Scurtu Comisar ajutor al Prefecturii Poliției Capitalei Direcția Pol. de Sig. Brig. II^a.

Având în vedere Ord. N°3335 din 13 Noembrie 1946 al Parchetului Curții Marțiale C.M.C. [prin] care ni se încuviințează efectuarea unei percheziții domiciliare la locuința D^{lui} Prof. Dr Nasta Traian din Buc. Str. Romulus N° 9, cu scopul de a găsi materiale ce dăunează Ordinea și Siguranța [*sic*] Statului.

Având în vedere cele de mai sus, însoțit fiind de detectivii Ghețu Traian și Tofali Vicențiu, ne-am transportat la locuința D^{lui} Prof. Dr Nasta Traian de la adresa de mai sus unde am găsit pe susnumitul declinându-ne calitatea și scopul venirii noastre, ne-a pus la dispoziție fără apartamentul ocupat compus din șase camere, hol, bucătărie, ba[i]e, spălătorie, trei camera pentru oamenii de servicii, garaj, pod și pivniță.

Procedând la efectuarea percheziției domiciliare față fiind D^l și D^{na} Nasta Traian al cărei rezultat fiind negativ. Drept care am încheiat procesul verbal spre cele legale. Percheziția s-a terminat la ora 22.

Comisar aj.

[semnat:] G.Scurtu

Jenny Nasta

Asistent

[semnați:] Ghețu T.

Tofali V.“

Perchiziționat

[Semnați:] Prof. Nasta

BIBLIOGRAFIE

1. Mircea Beuran, Benone Duțescu, *Serviciile chirurgicale de urgență din București. Etape istorice și semnificația lor*, București, Editura Academiei Române, 2011;
2. Dr. G. Brătescu, *Un chirurg cu preocupări multiple*, în „Viața Medicală”, aprilie 2007, p.2;
3. Paul Cernovodeanu, *Documente privitoare la înaintașii lui Nicolae Bălcescu (I)*, în „Caietele Bălcescu”, IX-X, Bălcești – pe – Topolog, 1984, pp. 121-161; partea a II-a, XI-XII, p. 117-242;
4. Ioan C. Filitti, *Arhiva Gheorghe Grigore Cantacuzino*, București, Institutul de Arte Grafice Carol Göbl, 1919;
5. site-ul *ghika.com*, înființat și întreținut de Florin și Mona Budu – Ghyka, Lausanne, Elveția;
6. Ștefan D. Grecianu, *Familia Lămotescu*, București, Minerva, 1906, 15 p. (extras din „Conservatorul”, 22 aprilie 1906);
7. Emanoil Hagi-Mosco, *București. Din amintirile unui oraș*, ediție îngrijită de Dan Pleșia și Mihai Sorin Rădulescu, București, Editura Fundației Culturale Române, 1995, cap. *Casa Haralamb – Lamotescu*;
8. Sandu Miclescu, Mihai Sorin Rădulescu, *Micleștii*, în revista „Historia”, anul VII, nr.67, București, iulie 2007, pp.18-24;
9. Mihai Sorin Rădulescu, *Despre genealogia lui Marius Nasta*, în revista „Viața Medicală”, anul XIV, nr. 4 (630), 25 ianuarie 2002, p. 5; articol republicat în vol. idem, *Cu gândul la lumea de altădată*, București, Editura Albatros, 2005;
10. P. Simici, *Profesorul dr. Traian Nasta, medic emerit al R.P.R.* (necrolog), în revista „Chirurgia”, sept.-oct. 1958, pp. 641-642.